

לח:

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

עין משפט
ור מצוה

יח א ב מ"י מ"ד מ"ה
מטמא משכב ומשכב
הכלל י'
יח ג מ"י פ"ח מ"ה
גמרה הלכה י'
ענין מ' טו"ע ט"ע ט"ו
קמ:

מוסף רש"י

דקאמרה מואב. משמע
מלכי (נ"ד ב"ב). דקאמרה
בן עמי. גלגלן נקיה
הוא. ולא להלכה להדיע
דמלכיה נפטר. (שם).
אל הצורם ואל התגר
בם. ומלל מני הכי
מלמטה. שנת מיה לחפילו
לגרא לא לעבד להו. ולא
עד אלא חפילו נכרה
דקרייה מואב והכני
קפיה. דכתיב ומשכב את
לפיה ונפטר מיה ומשכב
עמו. (שם). כוריה גרי
אירוח הן. דמטייב נכרי
מלמטה וישלח ה' כסם את
הצרות. ומגרייה דכתיב
הסם בגלל שמתין
יבמות (ד' ו' ו' ו' ו').
מכתיב נגריה (מגרייה).
כל הכתובים.
שנמלא נגריה (יבמות
יבמות).
האן ענין מואב
טו"ע ט"ו.
כתיב דמן טור וזה
טו"ע ט"ו. ולא טור על כתיב
טורי כתיב (יבמות טו"ע).
מפני שהן גרים. דמן
מטמא (שם). דמן טמא
(ד' ו' ו' ו'). וטעמיה (שם).
מניין אל כתיב (שם).
שהיו דמן ונזרו על
מטמא. שאף על פי
שטמא שהיו. ישראל
הס (יבמות טו"ע). מנין
הוא טעמיה (שם).
דמן טמא (שם). שלא
נחשדו. ומכתיב אדם
(ד' ו' ו' ו'). גרי אמת הן.
ממחלת גריה נגריה הו'
ומכתיב הישעו (מגרייה).
(יבמות טו"ע). וזה
גמ' שיש להם קנס.
אל אשה אדם טמן
לאכיה חמשים כסף דכתיב
(כתיב טו"ע). וכן הו' הו'
הכתיב ונ' (כתיב טו"ע).
הבא על הממזרה.
ואפי' דלא קריין כיה
ולו כיה לאשה כיה
איה רחיה לךמה. אפי' הו'
הי' י' לה קנס (שם).
י' ועל הנזירה. מן
הנזירות והיא אסורה
לקבל דעה נזר עליה
דלמאין כיתמא (שם).
ועל שאינה יושבת
חופה עליו ופאה מיה
וגר (הי' טו"ע). קרי לה
מטייה (כתיב טו"ע). ועל
הכתיב. קפני גרי אמת
הן וקני כלל אל תתחיל
בם (שם). וי' חו"ט (שם).

מואבים עצמן לא כל שכן

לדומי ועמון מאי איכא למימר וי"ל
לדאטריך לאסור בהן אנגריא שהיו
מומרים לדאנגריא היה עושה שלא
נכשמו ואפי' שמוכרי ג' פירות
על עמון לא לאטריך אלא משום
מואב: לעולם יקדים אדם
לדבר מצוה. לשם מנהג נכונות
דלמאן נפרק מי שאמר הריני מיר
ושמע מנירו ואמר ואני (מיר דף טו"ע).
גרי אריות הן. ואפי' דפסקין
בדוק פ"ק דיבמות (דף טו"ע).
הלכה (א) דגרי אמת טולן הני מיני
היכא שמגרייה לגמרי אכל גרי
אריות דהכא לא נגמריה לגמרי דכתי'
קרא אה' ה' היו יראין ואת אלהיהם
היו עובדין ומי' גרי אמת סגרי
לנפקו נגמריה לגמרי:
וחכמים סבורים. נפקו דס'
הגדה (נה' טו"ע). פריך
אי דישאל מטיהין דמאן מטמא ומשני
מנין ישראל ומנין הכותים כמדרייה
עמאליס כתיב דכתיב גרי אמת הן
והנמלאים כתיב ישראל טורין שלא
נחשדו על כתיביהם ואנשוני מלגעי
לכו והנמלאים כתיב הכותים ר"מ
מטמא נחשדו על כתיביהם ויחכמים
מטיהין דלא נחשדו:
על הנזירה. כתיבות פרכי'
דלאטריך לאשמועינן שיש
להם קנס אפי' שודו גזר עליהם
והקשה ר"מ דמדאורייתא אפי' רבא
בלאו דלא מחמת דמטיין רבא
כפי הערל (יבמות דף טו"ע). דנגייתן
לית להו חמנות וכי מגרייה אית להו
מחמת וכפרק אלו הן הלוקין (מכות
ג'). קתשי נמניה ופתס נמניה
דקתני ככל מקום היינו בגיורת
שיש לה קנס ומפסי בה קדושין
וכפרק יש מומרות (יבמות פה'): משמע
נמי דנמניה דאורייתא דלמר מומרת
ונמניה איכא בנייהו למ"ד דאורייתא
הא נמי דאורייתא ונריש אלו נערות
(כתיב דף טו"ע). גבי פלוגתא דשמעון
היתמי ור"ש בן מנסיא ואורי' דדוד
לא גזר עליהם אלא שערב כלל מדאורייתא אפי' רבא
תתחיל בם ונריש אלו נערות ראו להאריך בזה יותר:
ועל הכתיב. סוגיא דשמעון מוחא דקסני גרי אמת הן וא"מ
א"י מה חידוש לומר שיש להם קנס וכי חיימא משום דלמר רבא עשרה יוספין (קדושין דף טו"ע). ממזר מלמטה ומלמטה איש
נתערבו בהן מירשא ששעין ליה דיש להן קנס ואפי' ודאי ממזר וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דלא הו' גרי
אריות לא היו להן קנסין וי"ל וליכא דלמר דלמר עשרה יוספין (שם) דעבד ושפחה נתערבו בהן אמאי יש להן קנס נמא לה אימי
ראיה ללא שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס דממוכה בלא נערות (מבוי' ד' טו"ע). ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחוקת
בעולה אין לה קנס דלמיתין בירושלמי דשפחה אפילו שמומרת אין לה קנס ואפי' דרובין לאו שפחה ניהו מי' תקשה לשמואל דלמר
אין הולכין במתון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדל מוקמיין לה בחוקת אביה שהשפחות נתערבו בהן ונשאו לכותים אף על גב דלירכא
פסלו כותים משום אישור שפחה ולא מוקמיין להו בחוקת אביהן מ"מ לענין קנס לא משכיבין להו כשפחה שלא חוטה נשכר
ואף על גב דנקט רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות נשאו לכותים והכותים לעבד ואם כן משום עבד אין
לפוסלן דנכרי ועבד הנא על גב ישראל הולך כשר: ד"ג נקט. מדרינן לדרינן נמי הו' מצי למיפך דמדוד רבנן דקניסין
לכו דקתני שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור אלא משום דקתני מתימין רבי מאיר פריך מרבי מאיר ארבי מאיר:
שלא

מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקב"ה לא
כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי
פירות טובות יש לי להוציא מהן רוח
המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו
ומה בשביל שתי פירות טובות חס הקב"ה
בהן אומות גדולות ולא החריבן בתו של
רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה
דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה
(א) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן
אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר
שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב
אמר לו הקב"ה למשה יאל תצד את מואב
ואל תתגר בהם מלחמה מלחמה הוא דלא
הא אנגריא עביד בהו צעירה דקאמרה בן
עמי א"ל הקב"ה למשה: וקרבת מול בני
עמון אל תצורם ואל תתגר בהם כלל דאפילו
אנגריא לא תעביד בהו (ואמר ר' חייא בר
אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים
אדם לדבר מצוה שבשכיל לילה אחת
שקדמתה בכירה לצעירה דקמתה ארבע
דורות לישראל עובד ישי ורוד ושלמה ואילו
צעירה עדי רבבעם דכתיב יושם אמו נעמה
העמונית ועל שור של ישראל שנגח * שור
של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של
ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם
נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגח
שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור
של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם
למימרא דסבר ר"מ * כותים גרי אריות הן
ורמיניה דאכל הכתמים הבאים מרקם טהורים
רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים
מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין
הכותים ר"מ מטמא ויחכמים * מטהרין שלא
נחשדו (ישראל) על כתיביהן אלמא קסבר
ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אבהו קנס
הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמאו בהם
מתוב רבי יורא * ואלו נערות שיש להם
קנס הבא על הממזרות ועל הנזירה ועל
הכתיב ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ד"ג
נקום כרי שלא יטמאו בהן אמר אבי כרי
שלא

מואבים עצמן. שהתמילו נקלקול
ושכרו את נלעם: פירות. גחלות:
כמו של רבי אס ראוי. לזרע כשר
על אחת כמה וכמה שמתיה:
דקאמרה מואב. לשון פירות שהוא
מאניה: אנגריא. להשמעבד בהן
להביא להם מים ומזון: שור של
ישראל שנגח לשל כושי פטור. לקמן
מוקי טעמא דקנס הוא שקנסום שלא
יטמאו ישראל בנזותיהם ודין כקנס
זה אכל כולי האי לא קניסין שיהו
זה משלמים על הנש ור"מ
חשיב כותי כנכרי: גרי אריות הן.
בספר מלכים (ג' ו') מפורש וישלח
ה' כסם את האריות וכותים כתיב
הסם ויבא מלך אשור (אנשים) מכותם
וקא תשיב ארץ מקומות: מרקם
טפורים. עיר שרובה נכרים היא
(ויקרא יג) דבר אל בני ישראל אשה
כי מזרע וילדה נת ישראל מטמאה
בלידה ובגדה ולא נכרת ואפי'
דרכן גזרו עליהם שיהו כנין על
כתיביהן לא גזרו דהא כתיבין דישאל
גופייהו מדרכן ניהו דמדאורייתא
דס יהיה זונה כבשרה כתיב (שם טו)
שמתאהו מגופה ולא שמתאהו
בבגדה ואפילו רחמה מגופה אמרינן
דמס' נדה (דף לז). שלא גזרו על
דס נכרים שומאה אלא בעודו לה
דמן דס הנכרות ב"ש מטהרין ונ' ו'
אומרים כרוקה וכמימי רגליה
מטמאין לה ואינן מטמאין יבש:
רבי יסודה מטמא מפני שפן. רובן
גרים ודמן מטמא וישראל הס
אלא שהם טועין וניהגין בחוקות
הנכרים והי' הן כישאל מומת':
פרכין ישראל כו'. נמס' נדה (דף טו):
פרכין אי דישאל טהורין דלמאן
טמאין ומלנין אל הכי מנין ישראל
ומנין הכותים מטמאים והנמלאים כתי'
ישראל כמקום הפקר טהורים שלא
נחשדו על כתיביהם להפקירן אלא
מלנין אומס שלא יטמאו בהן טהרות
והנמלאין בין הכותים ר"מ מטמא
שנחשדו על כתיביהם ומטהרין
אלא נחשדו על כתיביהם להפקירן אלא
אלמא מדלמר ר"מ כותים מטמא
הוא כו'. וקניס ליה כתיב מת"ק:
משום

מסורת הש"ס

(א) מיר כו: הוריות י'
(ב) מיר כו: הוריות י'
(ג) יבמות מ': קדושין פה':
סנהדרין פה': מולין ג': נדה
טו': ד' יבמות טו'. נדה טו':
(ד) סנהדרין מ"ג': (ה) סנהדרין
י"א. כו. טו. (ו) כ"א: משנה,
(ז) ר"ל

תורה אור השלם

1. ויאמר ה' אלי אל
הצד את מואב ואל
התגר בהם מלחמה כי לא
אתן לך פטורו ויחיה כי
לכני לזר נחרי את ער
דברים ב ט
ד' וקרבת מול בני עמון
אל תצורם ואל תתגר בהם
כי לא אתן מואב בני
עמון לך ויחיה כי לכני
לזר נחריה ויחיה
דברים ב ט
3. וירבבעם בן שלמה
קלך ביהודה בן ארבעים
ואחת שנה רבבעם
בבלום ושבע עשרה
שנה קלך בירושלם
העיר אשר ברה ל' לשום
את שמו שם מכל שבטי
ישראל ושם אמו נקמה
הקצנות:
מלכים א' ד' כ"א

גליון הש"ס

כ"י שור של כותי פטור.
כ"י סנהדרין דף פ"ג ע"ג
טו"ע ד"ה וזוהו כישאל:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones